

[Undervisnings- og forskningsministeren]

hvervsuddannelsesområdet er der mulighed for at godkende andre institutioner m.v. til at udbyde erhvervsuddannelser, men disse institutioner har ikke mulighed for at opkræve betaling fra brugerne til dækning af de udgifter, som det offentlige ikke dækker. Det foreslås derfor, at friskoler, der udbyder de relevante erhvervsuddannelser, også skal kunne godkendes til at udbyde hhx og htx, og at både friskoler på erhvervsuddannelsesområdet og på det erhvervs-gymnasiale område skal have mulighed for at opkræve elevbetaling for den del af udgifterne, som det offentlige ikke dækker.

Der stilles ligeledes forslag om øgede frihedsgrader på de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser. Adgangsprøven til de videregående social- og sundhedsuddannelser gives fri for alle, der vil have prøvet deres almene studiekompetence, og efter forslag fra skolerne gives der mulighed for, at det enkelte amtsråd kan bestemme, at eleverne selv anskaffer sig de lærebøger, der har varig erhvervsmæssig værdi for dem.

Endvidere stilles der forslag om decentralisering af beslutningskompetence til uddannelsesinstitutionerne. En række selvejende institutioner får efter forslaget tillagt øget kompetence i personalesager. Desuden foreslås lovfæstelse af klageadgang fra institutioner med videregående uddannelser til ministeriet med mulighed for at lade institutionerne træffe den endelige administrative afgørelse.

Endelig forslag til en klarere og enklere regelstruktur. Forslaget vil samlet medføre, at 12 love kan blive ophævet, at yderligere 2 love vil kunne ophæves i et senere forslag om nye tilskudsregler til private gymnasier m.v., og at 1 lov mister sin betydning på dette ministeriums område.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.

Justitsministeren (Engell):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Beskyttelse af vidner m.v.).

(Lovforslag nr. L 167).

I Folketinget har vi ofte drøftet, om straffesystemets muligheder som kriminalitetsdæm-

pende faktor udnyttes godt og effektivt nok. Spørgsmålet er igen blevet aktuelt i forbindelse med en række omtalte sager og diskussioner i offentligheden, der tyder på, at der i de senere år har været en stigende tendens til, at vidner i straffesager udtrykker alvorlig frygt for at afgive forklaring. Jeg kan i den forbindelse også henvise til den redegørelse om rockerkriminalitet, som jeg for kort tid siden afgav til Retsudvalget. Problemet synes navnlig at gøre sig gældende i forbindelse med sager om narkotikakriminalitet og i sager om grovere bandekriminalitet. Men også i en række sager med mere almindelig kriminalitet, f.eks. almindelige voldssager, gives der ofte af vidner udtryk for frygt for at afgive forklaring i sagen.

Det er stødende for retsbevidstheden, hvis kriminelle gennem forfølgelse af vidner kan gøre sig immune over for retsforfølgning. Det må endvidere befrygtes, at trusler mod vidner vil få et øget omfang, hvis det bliver kendt og udbredt, at kriminelle på denne måde kan frigøre sig for retsforfølgning.

Der er derfor grund til at overveje, om der fra samfundets side i dag reageres over for angreb mod vidner på en sådan måde, at befolkningens tillid til, at retssystemet evner at gribe effektivt ind over for forbrydelser, ikke svigtes. Det er her af væsentlig betydning at kunne beskytte vidnets identitet i forbindelse med afgivelse af forklaring til politiet eller i retten.

Men for at opretholde tilliden til retssystemets funktion i samfundet er det også væsentligt at se på, om strafferammerne for de enkelte forbrydelsestyper er fastlagt på en sådan måde, at der også over for forbrydelserne i deres grovere fremtrædelsesformer er mulighed for at udmåle straffe, der er i overensstemmelse med den samfundsmæssige vurdering af de enkelte forbrydelsers grovhed.

Det foreliggende lovforslag er et klart udtryk for regeringens kriminalpolitiske linje. Regeringen ønsker en skærpet kurs over for trusler og reprasalier mod vidner.

Lovforslaget indeholder to elementer, dels en særlig strafferetlig beskyttelsesregel for vidner, dels en særlig processuel beskyttelsesregel for vidner.

Med hensyn til den strafferetlige beskyttelse kan der særligt peges på behovet for en skærpelse af strafferammerne for de forskellige forbrydelsestyper, som vidner kan blive udsat for.

[Justitsministeren]

Her kan der være god grund til gennem en skærpelse af straffniveaue og strafferammerne at markere samfundets afstandtagen fra disse forbrydelser og samtidig styrke det strafferetlige værn mod repressalier over for vidner.

På denne baggrund foreslås der i straffeloven indsat en bestemmelse, som hjemler en forhøjet straf på indtil 6 års fængsel, når vidner udsættes for vold, trusler, repressalier m.m.

Strafbare forulempelser i anledning af forklaringer til politiet eller i retten sker ofte over for medgerningsmænd i en straffesag, hvor medgerningsmanden i større eller mindre omfang afgiver forklaring også om andres andel i overtrædelsen.

Medgerningsmanden har undertiden status som vidne, men i andre tilfælde har vedkommende status som medtiltalt i samme sag. Behovet for at beskytte den pågældende må imidlertid anses for at være det samme, hvad enten forklaringen afgives som vidne eller med status som sigtet eller tiltalt. Derfor er udtrykket vidne ikke anvendt i selve lovteksten. I stedet tales om en persons forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten.

Den anden del af lovforslaget vedrører retsplejelovens beskyttelsesregler, idet forslaget endvidere har til formål at muliggøre, at et vidnes identitet i ganske særlige tilfælde kan hemmeligholdes for den tiltalte.

For at sikre det enkelte menneske mod overgreb og for at beskytte retssamfundets funktionsdygtighed er det efter regeringens opfattelse nødvendigt at ophæve det gældende forbud mod de såkaldte anonyme vidner og i stedet indføre en meget begrænset adgang til at kunne hemmeligholde et vidnes identitet. Med lovforslagets begrænsede indhold fastholdes princippet om, at et vidnes forklaring aldrig kan hemmeligholdes for den tiltalte.

Efter forslaget gives der domstolene mulighed for efter en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag at bestemme, at et vidnes navn, stilling og bopæl skal hemmeligholdes for den tiltalte. Det er en betingelse for hemmeligholdelse, at det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, om tiltalte kender vidnets identitet, og herudover at afgørende hensyn til vidnet gør hemmeligholdelse påkrævet. Retten kan i forbindelse hermed yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retssalen under vidnets forklaring, hvis der er

grund til at tro, at tiltalte eller dennes nærmeste ellers vil blive udsat for alvorlig fare.

De foreslåede regler indebærer ikke nogen begrænsning i den tiltaltes adgang til at få kendskab til de vidneforklaringer, som afgives i sagen mod ham. Der sker således ingen ændring i den gældende bestemmelse om, at tiltalte har et ubetinget krav på at få kendskab til indholdet af de vidneforklaringer, der er afgivet i hans fravær. Efter forslaget er det således alene kendskab til vidnets identitet og udseende, der kan forholdes den tiltalte.

Forslaget berører heller ikke forsvarerens ret til at overvære vidnets forklaring eller til at stille spørgsmål til vidnet.

Endelig foreslås der indsat en ny bestemmelse i retsplejeloven vedrørende tidspunktet for gengivelsen af et vidnes eller en medtiltaltes forklaring. Formålet med forslaget er at søge – navnlig i sager, der omfatter stærkt belastede kriminelle og organiseret kriminalitet – at forhindre, at den tiltalte får mulighed for at afpasse sin forklaring efter f.eks. medtiltaltes forklaringer.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

Socialministeren (Else Winther Andersen):

Jeg tillader mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om forsikring mod følger af arbejdsskade.

(Lovforslag nr. L 168).

Regeringen har fundet det ønskeligt at fremsætte forslag til lov om forsikring mod følger af arbejdsskade til afløsning af lov om arbejdsskadeforsikring på baggrund af en række forslag til ændringer og forbedringer, som fremgår af betænkning nr. 1142/88, og som administrationen af den gældende lov har givet anledning til.

Der er følgende mere væsentlige forslag til forbedringer:

- frist for anerkendelse af ulykker og kortvarige skadelige påvirkninger på 3 måneder og frist for anerkendelse af erhvervs sygdomme på 9 måneder,
- direkte udbetaling af erstatningerne fra forsikringsselskaberne til de skadelidte i stedet for gennem kommunerne,
- præcisering af forsikringsdækning af personer, der udfører tillidshverv,